

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 12. junija 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Navodila fin. ministra

Finančni minister dr. Gjurjič je izdal za vse urade, državne ustanove in zavode ter samoupravna telesa navodila za sestavo novih proračunov. V teh navodilih najprej navaja velike finančne naloge, ki jih ima država v tekočem proračunskem letu, nato pa priporoča najbolj strogo varčevanje. Glede finančnih nalog države pravi med drugim:

Popuščanje konjunktore se zrcali v zunanji trgovini, ki se je zmanjšala po količini za 25%, po vrednosti pa za 39% ter je bila v prvih štirih mesecih deficitna za 160 milijonov dinarjev.

Proračunski dohodki so sicer v marecu dosegli 107,3% proračunskih, vendar pa se kaže tendenca popuščanja državnih dohodkov. Tako so dale carine le 98,1%, lani pa 108,1% proračunanega zneska. Zlasti so se znižali dohodki posrednih davkov. V marecu so drž. dohodki v primeri z marcem 1938. padli za 59 milijonov dinarjev.

Nazadovanje konjunktore se vidi tudi v padcu natovorjenih vagonov. Ne samo zunanja, temveč tudi notranja trgovina je nazadovala.

Računati tudi ni na posebno dobro letino žitaric, ker je bila najprej suša, nato pa hladno vreme, končno pa deževje in povodnji.

Prebitok drž. obračuna na koncu I. 1939. izkazuje 939,3 milijona dinarjev, bo pa la suficit ob koncu računskega leta 1938./1939. (dne 31. julija) gotovo izčrpan.

Država mora posvečati zaradi napete zun. politične situacije državni obrambi največjo pažnjo ter je bil v ta namen ustanovljen posebni fond za narodno obrambo. Zaradi te višje obremenitve prebivalstva je treba paziti na to, da se spravijo v ravnovesje potrebe države, kupna moč ljudstva in ravnovesje plačilne bilance.

Država pa mora v tekočem letu rešiti še druge naloge. Z novo invalidsko uredbo se je število invalidov zvišalo na 80.000, plačati bo treba 6% anuitete za 4 milijardno posojilo, zvišani bodo krediti za anuitetno službo novih pooblastil za posojila v višini nad pol milijarde din, finančni zakon pa nalaga državi še druge izdatke.

Finančni minister zato strogo zahteva, da upravni stroški nikakor ne smejo v novem proračunskem predlogu presežati starih. Le v čisto izrednih primerih bi se to moglo dopustiti, če to absolutno zahtevajo državni interesi. Investicije pri drž. podjetjih so dopustne le, če bi se z njimi dejansko zvišali drž. dohodki. Vsi predlogi za proračun morajo biti dostavljeni fin. ministrstvu do 15. septembra. V finančni zakon bo sprejel samo pooblastila, ki se nanašajo na natančnejše izvrševanje proračuna. Tudi ne bo sprejel v finančni zakon nobenega pooblastila za najetje posojila, če ne bodo že pred tem izdelani podrobni načrti o dohodkih za kritje tega posojila.

Prav tako priporoča finančni minister tudi vsem samoupravam največje varčevanje, da se ljudstvo ne bo obremenjevalo z novimi davki.

Samo želimo, da bi se navodila finančnega ministrstva v resnici povsod in v celoti upoštevala in da bi se pri nas res že enkrat začelo z varčevanjem. Tako se pri nas za gole reprezentativne namene izdaja mnogo preveč denarja, država podjetja in ustanove ne dajo

niti primeroma onih dohodkov, ki bi jih podjetja prav gotovo imela, če bi bila v zasebnih rokah, vrhu tega pa se ustanavljajo še vedno nova drž. podjetja, katerih rentabilnost je več ko problematična. Poleg tega je naš upravni aparat mnogo preveč birokratičen, da bi nudil gospodarstvu ono podporo, ki jo to nujno potrebuje. Z reformo državne uprave bi se mogli doseči velikanski prihranki, prav tako tudi s pametnim varčevanjem.

A ti prihranki so neizogibno potrebni, ker je davčno breme že preveliko. Ni se uvelo le novi fond za narodno obrambo, gospodarstvo se je obremenilo tudi z novim zdravstvenim skladom, uvelo so se nadalje številne nove takse, dobili pa smo še celo vrsto novih skladov, od katerih vsak pomeni novo obremenitev.

Konjunktura pa pada, kakor pravilno poudarja finančni minister. Marsikateri dohodki bodo zato manjši, zato ljudstvo povišanih

pravilno varčevanje pri vseh državnih izdatkih, razen pri resnično produktivnih, neobhodno potrebno, če hočemo, da bodo državni dohodki v skladu z davčno močjo ljudstva. Brez redukcije drž. izdatkov pa to ne bo dosegljivo, ker pri silno zmanjšani konjunkturi, velikih elementarnih neugodah v zadnjem času, ne bo moglo gospodarstvo plačati niti lanskih davkov. Novi proračun mora biti zato manjši od tekočega.

jega odposlanca v Jugoslavijo, da se seznanji z našimi gospodarskimi vprašanji in prilikami. Gospod R. Stewens je obiskal tedaj tudi območje ljubljanske zbornice in imel priliko poleg turističnih zanimivosti videti naše vodeče industrijske naprave ter v neposrednem stiku z interesi razpravljati o stanju gospodarskih zvez in odnosov z Veliko Britanijo. Plod njegovega skoro tromeščnega bivanja v Jugoslaviji je bilo obširno poročilo, ki ga je podal londonski zborščnik in ki je v svojih posledicah vodilo do nedavnega osnovanja Jugoslovanske sekcije pri londonski zbornici. Poročilo o podrobnem delu na ustanovitvi in o interesu, ki so ga pri tej priliki pokazali angleški vodeči krogi za to novo sekcijo londonske trgovinske zbornice, bo posvečena današnja seja.

Star pregovor pravi: Vsak začetek je težak, in tudi v tem oziru začetek ni bil lahek. Zato se ne smemo dobešedno zanašati na drug pregovor, ki pravi: Začetek je polovica storjenega. Dobro se zavedamo, da nas čaka še mnogo dela in da bo treba naporov, da se uresniči del naših želja, da se izkoristijo možnosti, ki jih nudi naše gospodarstvo. Danes smo še vse preveč navezani na tuje posredništvo. Direktnih stikov je mnogo premalo. Na tem polju je glavna naloga nove sekcije pri zbornici v Londonu, na tem polju je glavno središče dela jugoslovansko-britanskih zbornic v Zagrebu in Beogradu.

Nato je govoril gen. tajnik Ivan Mohorič

Za zboljšanje trg. stikov z Anglijo

Seja Jugoslovansko-britanske trgovinske zbornice v Ljubljani

Naš izvoz se je v zadnjih letih že mnogo preveč enostransko orientiral in je postala naša odvisnost od nekaterih trgov že prevelika. Druga napaka našega izvoza pa je bila, da je že šel premalo v državo s svobodnimi devizami. Zato je jugoslovanska javnost iskreno pozdravila prizadevanja nekaterih naših gospodarskih ljudi, da se z ustanovitvijo Jugoslovansko-britanskih zbornic v Beogradu in Zagrebu doseže zboljšanje naših trgovinskih stikov z Anglijo. Ustanovitev obeh zbornic je našla ugoden odmev tudi v Londonu in se je ustanovila pri tamkajšnji trgovinski zbornici posebna jugoslovanska sekcija ter se je ustanovne skupščine sekcije udeležilo tudi več gospodarskih zastopnikov iz vse države.

Slovenski gospodarski ljudje, od katerih so mnogi zelo interesirani na trgovinskih stikih z Anglijo, so se pridružili zaradi naše zemljepisne lege zagrebški Jugoslov.-angleški trgovinski zbornici in so zastopani tudi v predsedstvu zbornice. Iz Slovenije je v članjenih pri zagrebški zbornici 33 članov.

Zato je iskreno pozdraviti, da je predsednik Jugoslov.-brit. trg. zbornice v Zagrebu dr. Krasnik sklical sejo plenuma te zbornice enkrat tudi v Ljubljano.

Seja sveta zbornice je bila v sredo dopoldne v dvorani Zbornice za TOI. Seje se je udeležilo veliko članov zborničnega sveta iz Zagreba, tako dr. Mogan, dr. Andres, Teodor Kaufman in Pavle Ostavič ter angleški konzul v Zagrebu W. C. Rapp. Posebno številno so bili seveda zastopani predstavniki slovenskih gospodarskih organizacij. Tako so zastopali Zvezo trg. združenj predsednik Stane Vidmar, podpredsednik Anton Verbič in tajnik dr. Pustišek, Zvezo industrijev predsednik Avgust Praprotnik, gen. tajnik dr. Golia in predsednik mariborske sekcije inž. Dračar.

Sejo je otvoril predsednik zbornice v Zagrebu dr. Stjepan Krasnik, nakar je pozdravil zborovalce kot domačin predsednik ljubljanske zbornice Ivan Jelačin.

Sledil je

referat gen. tajnika Mohoriča

ki je izvajal.

Predvsem naj mi bo dovoljeno, da iskreno pozdravim člane Jugoslovansko-britanske zbornice iz Zagreba, ki so si dali truda, da so prišli na današnjo sejo zborničnega sveta v Ljubljano, posebno pa se zahvaljujem zborničnemu predsedniku dr. Stjepanu Krasni-

ku in prof. dr. Juliju Moganu, ki sta dala iniciativo, da je današnja seja v Ljubljani. Vidim v tem stvaren dokaz razpoloženja in volje hrvaških gospodarskih krogov in Zagreba, da se v važnih gospodarskih vprašanjih posvetujejo s slovenskimi privredniki in sodelujejo na sporazumu, katerega

uspeh naj bi koristil našim skupnim interesom in skupnim stremljenjem. Prepričan sem, da bo ta skromni pričetek prinesel Jugoslovansko-britanski komori praktične koristi in pridobitve, ker te živ osebni stik in medsebojno spoznavanje vodi k pravilnemu razumevanju obojestranskih interesov in koristni rešitvi gospodarskih vprašanj.

Naša ugledna zagrebška posestrima je imela lansko jesen srečno idejo, da je povabila londonsko trgovinsko zbornico kot osrednjo korporacijo gospodarske aristokracije velikega britanskega imperija, katere delovanje je razširjeno po vseh delih sveta, da pošlje svo-

o naših doseganih trgovinskih stikih z Anglijo

in v glavnem izvajal:

Na območju ljubljanske zbornice je veliko zanimanje za razširjenje našega izvoza v Anglijo in zato bi bilo treba, da se zagotovi trgovinsko-politična možnost za to razširjenje. Predvsem bi se morali zagotoviti uvozni kontingenti za Anglijo, in sicer po možnosti po znižani carini. Sedanja carinska obremenitev je zlasti občutna za hmelj, ki ga izvažamo v Anglijo sedaj s posredovanjem Nürnberga, Augsburga in Zateca (Saatz) na Sudetskem ozemlju. Od tega posredovanja bi morali naš hmeljski izvoz oprostiti. Prav tako bi bilo potrebno, da se nam zagotove zadostni kontingenti za debele svinje, bukov les, lesne izdelke, perutnino in čipke. Gle dati bi morali nadalje na to, da

se spravijo na angleški trg zdravilne rastline, karbid, kalcijev cianamid, sveža namizna jabolka itd.

Naša trgovina z Anglijo ni organizirana. Naša zastopništva v Angliji store premalo za povečanje našega izvoza. Na največjih trgih kakor v Manchesteru, Liverpoolu, Bristolu, Cardiffu, Glasgowu, Bratfordu in New Castlu imamo le častne zastopnike. Naši manjši izvozniki ne morejo pričakovati od honorarnega konzula nikakih informacij, ki so jim za organizacijo izvoznega posla potrebne. V tako važnem tržišču, kakor je angleška metropola, bi se morali imenovati trgovinski atašeji in konzuli, ki bi morali pomagati pri organizaciji našega izvoza. Pri našem londonskem poslanstvu ni niti enega gospodarskega referenta, kar je velik minus.

Na drugi strani opažamo, da so angleška predstavništva v naši državi zelo aktivna. Ta so tudi dala iniciativo za ustanovitev Jugoslov. britanske zbornice, ki štiti angleškega izvoznika in dela propagando za angleški izvoz. Če ima britanski imperij interes, da tako intenzivno obdeluje balkansko tržišča, potem bi bilo za nas še bolj važno, da seznanimo angleški trg z našimi proizvodi, našo proizvodnjo pa da prilagodimo angleškim potrebam in navadam ter s tem ustvarimo solidne poslovne zveze. Ze zaradi naše trgovinsko-politične situacije ter iz valutno-političnih razlogov bi morali to storiti.

Naša država ima vse pogoje, da doseže aktivno trgovinsko bilanco z Anglijo. Posebno smo mogli to

Za Prekmurski teden

izda „TRGOVSKI LIST“ v soglasju s prekmurskimi lokalnimi faktorji posebno

PREKMURSKO ŠTEVILKO

ki izide v zelo povečanem obsegu in zelo zvišani nakladi. Prekmurska številka izide dne 16. junija kot uvod k Prekmurskemu tednu in bo ves teden krožila med prekmurskim prebivalstvom.

Kdor hoče, da je znan v Prekmurju, ta mora inserirati v Prekmurski številki „Trgovskega lista“.

NE ZAMUDITE IZREDNE PRILIKE!

Inserate za Prekmursko številko sprejemamo do 14. junija opoldne!

doseči za časa sankcij proti Italiji, ki bi jih mogli izkoristiti za zboljšanje naše trgovine z Anglijo. Zadovoljili pa smo se s tem, da smo do neke mere uravnovesili svojo prej globoko pasivno bilanco z Anglijo, nato pa smo zopet osredotočili svojo pozornost Nemčiji in Italiji. Zato bi bilo dobro, da bi prihodnja trgovinska pogajanja z Anglijo izkoristili v to, da bi se naš izvoz preorientiral v večji meri proti Angliji.

Kako se je razvijal naš izvoz v Anglijo in naš uvoz iz Anglije, kažejo naslednje številke:

	Izvoz	uvoz	razlika
	v milijonih din		
1930	104,4	411,8	- 307,4
1931	96,4	315,5	- 219,1
1932	64,5	212,6	- 148,1
1933	90,4	280,4	- 190,0
1934	180,5	331,2	- 150,7
1935	212,2	375,4	- 161,2
1936	431,7	346,9	+ 84,8
1937	464,6	409,1	+ 55,5
1938			

I. polletje 332,8 264,2 + 68,6
skupno 1.977,5 2.945,1

Za časa svetovne krize je Anglija torej v celoti ohranila svojo pozicijo ter je bila njena bilanca povprečno aktivna za 150 do 210 milijonov din. Na podlagi sankcij pa se je naš izvoz povečal za 100 odstotkov, uvoz iz Anglije pa le za 20%. Povečanje našega izvoza v Anglijo pa je bilo v večji zvezi z velikim programom angleškega oboroževanja kakor pa z ozirom na angleški interes, da se poveča njena trgovina z nami.

Prej navedene številke pa ne dajejo popolne slike o našem trgovinskem prometu z britanskim imperijem. Dodati bi morali še promet z Malto, Brit. Indijo, Palestino in drugimi angleškimi kolonijami in dominijami. Če pa upoštevamo še ta promet, potem dobimo n. pr. za l. 1937. naslednjo sliko:

naš uvoz	620.722.810 din
naš izvoz	518.941.810 din
saldo v naše breme	101.781.000 dinarjev.

Anglija je danes pred dalekosežno trgovinsko-politično preorientacijo, ki jo označuje nova trgovinska pogodba z U. S. A. Naši izvojni proizvodi so dobili s to pogodbo novega konkurenta in tej novi situaciji bi enako bilo potrebno posvetiti vso pažnjo.

V moralno zadoščenje nam je, da smo se mogli pri tej veliki organizaciji afirmirati, da smo tako stopili kot 63. sekcija v krog organizacije, ki ima stike širom vsega sveta. Stori pa smo to v polni zavesti, da nam bodo ime novane zbornice v Jugoslaviji in sekcija v Londonu vrata v širni svet, ki jih išče naš izvoz in jih potrebujemo v interesu našega gospodarstva.

Naša trgovinska bilanca z Anglijo kot metropolo je aktivna, dasti je zadnje leto nekoliko nazadovala, toda naša celotna trgovina z britanskim imperijem je pasivna. Britanski imperij je najvažnejši dobavitelj surovin za vodeče panoge naše industrije in oskrba teh industrij s surovinami, brez katerih ne morejo obratovati, je odvisna od stanja našega izvoza v dežele britanskega imperija. Že to samo po sebi nam odpira široko polje dela in če bomo na tem polju uspeli, smo storili našemu gospodarstvu dragoceno uslugo.

So pa še druga polja, ki jih moramo obdelati, predvsem vprašanje turizma, vprašanje organizacije zvez morske plošbe, vprašanje izpopolnitve organizacije naših predstavništva v deželah britanskega imperija. Vsa ta vprašanja moramo istočasno obravnavati in reševati. Prepričan sem, da bo uspešno započeto delo, ki je pod spretnim vodstvom spoštovanega gospoda predsednika dr. Krasnika posvečeno praktičnim ciljem, doneslo našemu gospodarstvu obilnih koristi in v tej nadi in pričakovanju pozdravljam naše za-

grebške goste z iskrenim: »Dobrodošli«.

Nato je podal poročilo o ustanovitvi jugoslovanske sekcije v Londonu dr. Julij Mogan, dr. Andres pa je poročal o ustroju londonske trgovinske zbornice ter o dosedanem delu Jugoslov.-angl. trg. zbornice. Oba referata sta bila zelo temeljita ter bomo o njih podrobno poročali v eni prihodnjih številkih.

Debata

V debati so se oglasili k besedi tudi številni interesi iz Slovenije ter navedli celo vrsto tehničnih opozoril in predlogov, kako bi se

mogli zboljšati trgovinski odnosi z Anglijo.

G. Maks Cukala je zlasti opozoril na možnost plasiranja našega hmelja v Anglijo. Posebno sedaj je nastala ugodna prilika za to, ker je nastal za žateški hmelj v Sudetskem ozemlju glede na angleški trg čisto nov položaj.

G. Zdenko Knez je govoril o interesih usnjarske in obutvene industrije ter zlasti predlagal, da bi se moral dovoliti svobodni tečaj za angleški funt.

G. Srečko Kobi je govoril o potrebi večjega izvoza lesnih izdelkov v Anglijo. Zlasti bi se moral

pospeševati v Anglijo izvoz onih predmetov, pri katerih je najbolj uporabljana naša delovna sila. Surovine bi morali izvažati le v čim manjši meri.

Dr. Golia zlasti zahteva, da se reformira naša devizna politika glede izvoza lesnih izdelkov in lesa. Če ne gre drugače, naj se uvedejo premije za lesni izvoz.

Končno je govoril še zbornični predsednik Ivan Jelačin, ki je zlasti govoril za svobodni tečaj funta ter naj se zbornica predvsem zavzame za ureditev plačilnega prometa med Anglijo in Jugoslavijo.

Razvoj gospodarstva v I. tromesečju 1939.

Iz poročila Narodne banke

Narodna banka je izdala svoje običajno tromesečno poročilo o razvoju gospodarstva v I. letšnjem tromesečju. Poročilo Narodne banke pa je letos znatno zboljšano in ni več tako stereotipno kakor druga leta, kar omenjamo s priznanjem. Na uvodnem mestu je objavljen naslednji pregled splošnega razvoja svetovnega in našega gospodarstva.

Razvoj svetovnega gospodarstva v I. tromesečju t. l. je bil pod močnim vplivom političnih dogodkov v Evropi, kar se najbolj vidi na padcu tečajev na svetovnih borzah, na begu kapitala v Združene države Sev. Amerike ko tudi v popuščanju nekaterih deviznih tečajev. Poleg tega je bilo zabeleženo tudi padanje svetovne industrijske proizvodnje po naglem skoku pred koncem lanskega leta, čeprav so proizvedene količine še vedno večje kakor v spomladi l. 1938. Tudi svetovna trgovina je v nazadovanju, ki je bilo združeno z blažjim padcem cen glavnih industrijskih surovin. Na trgu nekaterih kmetijskih pridelkov se čuti močan pritisk nakopičenih rezerv, da se gospodarstvo mnogih proizvajalnih držav bori z znanimi težavami. Posebno važno je, da gospodarska delavnost v USA ni mogla ohraniti nivoja, ki ga je dosegla lansko leto. Na drugi strani pa se opaža v Angliji nekoliko močnejša gospodarska delavnost. V večini drugih držav ni bilo večjih sprememb. Izgledi za nadaljnji razvoj svetovnega gospodarstva niso neugodni, jasno pa je, da bodo še bolj ko dosedaj odvisni od razvoja političnih dogodkov.

Takšen razvoj svetovnega gospodarstva je vplival tudi na razvoj gospodarstva v naši kraljevini. Zmanjšani obseg zunanje trgovine (za 5,9% proti povečanju za 1,9% v I. tromesečju 1938.), zlasti pa znaten padec izvoza po količini (za 20,5% namesto 9,6% v I. tromesečju 1938.) — spremljan tudi z manjšim prometom blaga — je vplival neugodno na gibanje domačih cen. Cene rastlinskih proizvodov, ki so bile v l. 1938. v primeri z istim tromesečjem 1937. v skoku za 28%, so ohranile v I. tromesečju 1939. nespremenjeno višino, cene živalskih proizvodov pa so v istem času padle za 5,2%, industrijskih pa za 4,5% v nasprotju z dvigom 5% oz. 7,6% v l. 1938. Tudi gibanje življenjskih stroškov, izraženo v indeksu cen na drobno v Beogradu sledi do neke mere splošnemu razvoju cen: dvig cen je zaviran in znaša samo 5,2% proti 12,7% v I. tromesečju 1938. Vse to pa je vplivalo na gibanje poslov, ki so imeli manjši obseg ko l. 1938.

Narodno varčevanje v obliki vlog pri naših depositnih ustanovah se je povečalo na dan 1. marca samo za 258 milijonov din, dočim je bilo stanje 1. marca 1938. v primeri s stanjem 1. marca 1937. večje za eno milijardo. (Zato

stagnira tudi skupna razpoložljiva vsota.) Virmanski promet je bil za 11,4% večji ko v I. tromesečju 1938., dočim je bil l. 1938. v primeri z l. 1937. večji za 14,7%. Promet na efektivnih borzah se je zmanjšal za 1,7%, dočim je bil l. 1938. večji za 19,3%. Končno se je tudi število polomov gospodarskih podjetij povečalo v manjši meri, kar dokazuje popuščanje prejšnje tendence v gibanju poslov.

Kot važno značilnost razvoja konjunktura v I. tromesečju 1939. je treba omeniti nazadovanje investicijske delavnosti, na kar se sklepa zaradi zmanjšanja uvoza investicijskih dobrin. Uvoz strojev, aparatov, elektrotehničnih predmetov in prevoznih sredstev se je zmanjšal od 11.902 na 9.285 ton, po vrednosti pa od 270,2 na 197,5 milijona din. Zlasti pomemben je padec uvoza opreme za industrijska podjetja, ki se je zmanjšal od 2.477 ton v vrednosti 38,3 milijona din v I. tromesečju 1938. na 1.159 ton v vrednosti 19,1 milijona din v I. tromesečju 1939. (Najbolj je padel uvoz opreme za tekstilno industrijo, in sicer od 1.367 na 703 tone.) Isto velja tudi za uvoz pogonskih in pomožnih strojev, ki je padel od 3948 ton v vrednosti 106,9 milijona din na 3.176 ton v vrednosti 58,2 milijona din (samo pogonski stroji od 2.145 na 1.276 ton). Kot nasproten znak padanja investicijske delavnosti bi mogel biti dvig uvoza kovin in kovinskih izdelkov, ki se

je v tem času dvignil od 36.270 t v vrednosti 187,3 milijona din na 45.152 ton v vrednosti 217,1 milijona din. Toda ta uvoz se je dvignil predvsem zaradi večjega uvoza tračnic in železniškega materiala, kar dokazuje samo nadaljevanje javne investicijske delavnosti, dočim zasebna aktivnost še vedno popušča.

Kar se tiče industrijske proizvodnje, je ta pokazala neko zvišanje zaradi večjih naročil javnih teles. Zasebno povpraševanje po industrijskem blagu je nekoliko oslabilo, vendar pa je še vedno večje kakor v I. tromesečju 1938. Vzporedno s tem izkazuje tudi domača potrošnja nezaten dvig. Uvoz predmetov za prehrano se je dvignil od 50,6 na 62,1, uvoz južnega sadja in vseh kolonialnih predmetov pa od 385,8 na 398,9 milijona din. Prav tako se je dvignil tudi uvoz južnega sadja in vseh kolonialnih predmetov za prehrano. Povečale so se končno tudi plačane trošarine in carine.

Paralelno s tem razvojem naše industrijske proizvodnje in potrošnje je bilo tudi oskrbovanje s surovinami ugodno kljub izdanim ukrepom za reguliranje uvoza. Od vseh industrijskih surovin se je zmanjšal uvoz nepredelanih kož in železa, dočim je od pogonskih materialov v padcu samo uvoz premoga. Znatno je dvig uvoza surovin za tekstilne tovarne in med temi najbolj volne.

Bogastvo francoskih kolonij

Zanimanje za francoske kolonije je zadnja leta splošno naraslo zaradi velikih bogastev njihovega ozemlja v Afriki in v Indokini, ki so večinoma še neizkoriščena. Medtem ko ima premog samo Indokina, ki daje letno do dva milijona ton, se pa gozdovi po površini cenijo nad površino same Francije. Za nafto se mora oskrbovati drugod in zlasti mnogo nafte dobiva iz Iraka po poti Haifa-Tripolis. Te dobave se cenijo na 3 milijone ton letno.

Izredno dobro pa zalagajo lastne kolonije Francijo z rudo. V Severni Afriki ima na milijone ton železne rude (Alžir, Tunis). Mnogo ima tu cinka in svinca, ki ga je nekaj tudi v Indokini. Svetovno važne zaloge kroma so v Novi Kaledoniji. Tu je tudi mnogo niklja, v Indokini kositra. Manjše so zaloge bakra in arzena. Zelo važna je pa produkcija zlata v zapadni in ekvatorialni Afriki ter na Madagaskarju, ki se cenijo letno na 5 ton, medtem ko ima zlata domače proizvodnje samo 2 do 3 tone. Izredno važen je dovoz fosfatov iz kolonij z letno množino 4 do 5 milijonov ton ali polovico svetovne proizvodnje fosfatov. Sol inata Afrika in Indokina. Madagaskar dobavlja grafit in dragi kamen.

Poleg teh naravnih bogastev so za razvoj dežel velikega pomena mnoge reke. Njihovo silo cenijo: v sev. Afriki na 600.000 KS, v zapadni na 6 milijonov, v Indokini 4, na Madagaskarju 5 in ob ekvatorju še 40 milijonov konjskih sil. Te sile se seveda še niso izrabile, razen tega pa imajo še upanje na izrabo sončne energije in vetra.

Gozdovi pokrivajo največje površine v zapadni in ekvatorialni Afriki ter v Indokini. Skupno so dvakrat večji kot sama Francija in imajo tudi druge, izredno dragocene vrste izvoznega blaga oziroma divjačine in raznega sadja. Posebej je treba omeniti velike količine bombaža v zapadni Afriki, kavčuka v Indokini z letno proizvodnjo 50 tisoč ton, kave, kakava (100 tisoč ton), sladkornega trsa, ananasa, tobaka itd., medtem ko je Severna Afrika čedalje važnejša žitnica in četrt svetovna dežela trte. Tod se uspešno razvija živinoreja, ki seveda izvažajo največ v Pariz.

Manjše hiše so na prodaj v Ljubljani (mesto), v Kosezah, na Brdu pri Ljubljani, v Križah pri Trzinu, v Šmartnem pod Smarno goru, v Litiji in v Cerknici. Vprašajte pri Kmetijski posojilnici v Ljubljani.

Politične vesti

Angleška kraljeva dvojica je po 22dnevem bivanju v Kanadi odšla v Združene države Sev. Amerike. Na meji se je poslovilo od kr. dvojice nad pol milijona Kanadcev. Angleški kralj je s svojim obiskom popolnoma dosegel svoj namen in zopet trdno povezal Kanado z britanskim imperijem.

Na ameriški meji je pozdravil britansko kr. dvojico ameriški zunanji minister Hull. Ameriška vlada je organizirala za prihod kraljeve dvojice veličasten sprejem. Posebni vlak, ki sta ga vozile dve orjaški lokomotivi najnovejše konstrukcije, je odpeljal kr. dvojico naravnost v Washington. Predsednik Roosevelt je s svojo gospo pričakoval kr. dvojico na postaji Junior, kjer se je nabrlo na stotisoče ljudi. S postaje se je kr. dvojica v triumfu odpeljala v Belo hišo.

Angleška kraljeva dvojica se je iz Washingtona odpeljala v New York, ki je priredil kr. dvojici takšen sprejem, kakor ga New York še ni videl. Nad 3 milijone ljudi je pozdravljalo kraljevsko dvojico z največjim navdušenjem. Nato sta si ogledala svetovno razstavo. Angleški kralj je imel popoldne daljši pogovor s predsednikom Rooseveltom. Iz New Yorka se je kraljeva dvojica vrnila v Kanado.

Min. predsednik Chamberlain je v parlamentu odločno zavračal trditve nemških listov, da bi hotel Anglija izpodrinuti Nemčijo z mednarodnih tržišč ali da snuje blok proti Nemčiji. Anglija je vedno pripravljena proučiti vsak predlog za ureditev spornih vprašanj, v kar pa je potrebno medsebojno zaupanje. Obzaluje, da izjave, kakor jih sliši iz Nemčije, takšnega zaupanja ne morejo ustvariti.

Drž. podtajnik Strang, ki je bil nekoč angleški odpravnik poslov v Moskvi in ki dobro pozna ruske razmere, se je vrnil iz Varšave, kjer je imel zaupne razgovore s člani poljske vlade. Kmalu po povratku iz Varšave je odpotoval z letalom v Moskvo. Če bi se mu posrečilo, da odstrani vse tehnične težave za sklenitev francosko-angleško-ruske zveze, bo odpotoval zunanji minister Halifax v Moskvo, da podpisuje novo zvezo. V angleški spodnji zbornici je izjavil zun. minister Halifax, da upa, da se bodo mogle premagati vse težkote in da bo zveza v kratkem podpisana.

Nemški tisk obširno komentira pogajanja za sklenitev zveze med Francijo, Anglijo in Rusijo ter pravi, da se je Anglija popolnoma uklonila diktatu Rusije. Posebno naglašajo nemški listi pomen nenapadnih paktov med Nemčijo, Latvisko in Estonijo. Ti pakti da dokazujejo, da je ponujanje jamstva baltičnim državam samo prizadevanje Anglije, da bi se te države pritegnile v protinemški blok. Ta namera pa se je sedaj s sklenitvijo nenapadnih paktov s temi državami ponesrečila.

V Kladnu, industrijskem mestu, ki je bilo nekoč velika trdnjava komunistov, so našli na cesti umorjenega nadstrazmojstra nemške policije. Ker so Nemci prepričani, da je umor delo češke mafije, je izdal protektor naslednje silno drakonične odredbe: Vsako zbiranje na prostem je prepovedano. Vsa kina, gledališča in vsi javni lokali morajo biti zaprti. Vse šole se zaradi hujskanja profesorjev zapro. Od 8. zvečer do 5. zjutraj morajo biti vsa okna zaprta. V vsako odprto okno se bo streljalo. Zupan in občinski svet v Kladnu se suspendirata in imenuje vladni komisar. Vsa češka drž. policija v Kladnem se zaradi neizpolnjevanja dolžnosti v službi suspendira. Če se krivci umora do 9. junija ob 8. zvečer ne arretirajo, bodo sledili novi ukrepi.

V Rim je prišla večja španska delegacija pod vodstvom španskega notranjega ministra Serrana Sunnerja. Mussolini je priredil delegaciji na čast slavnostni banket, na katerem je pozdravil španske goste s prisrčno zdravico. Naglasil je, da je fašistična Italija takoj ob izbruhu španske državljanske vojne spoznala, da je prišel odločilni trenutek ter se zato takoj odločila, da pomaga nacionalni Španiji. Italija je ponosna na doseženo zmagavo. S krvjo prepojeno špansko-italijansko prijateljstvo bo trajalo večno. Italija želi, da je Španija močna. Na italijansko prijateljstvo more Španija vedno računati.

Mussoliniju se je zahvalil španski notranji minister Sunner, ki je v svoji zdravici naglasil, da je padlo za nacionalno Španijo 5000 Italijanov. Tega Španija nikdar ne bo pozabila. Nato je ostro napadel one države, ki so klevetale nacionalno Španijo in onemogčile, da bi se slišal pravi glas Španije. Ideal Španije je mir, toda pravičen mir. Svoj govor je zaključil z zagotovilom, da bosta Španija in Italija skupno delovali za ta mir.

Denarstvo

Tečajji so se zvišali

V preteklem tednu so zaradi omiljenja politične napetosti tečajji na beograjski borzi večinoma napredovali, zlasti Blairovih obveznic. Spremembo tečajev proti prejšnjemu tednu kažejo naslednje številke:

25% vojna škoda	464'50	468'—
7% investicijsko	101'—	102'—
4% agrarne	61'—	61'50
6% begluške	89'25	89'—
6% dalmatinske	87'—	87'—
6% gozdne	84'50	84'25
7% Blair	93'—	94'25
8% Blair	101'50	102'—
7% Seligman	100'—	100'—
7% stabilizacijsko	101'—	101'—

Skupen promet: 8,8, za 2,4 milijona več ko prejšnji teden.

Tečajji delnic so ostali skoraj brez sprememb.

Klirinška marka se je dvignila za 50 točk od 13'90 na 14'30 din, Praga pa od 146—147 na 150—. Tečaj funta je ostal nespremenjen.

Japonski proračun za I. 1939./40.

je preračunan na 750.000.000 funtov, kar je za nekako 100.000.000 funtov več kakor lansko leto. Kaj velja vojna, je nemogoče točno določiti. Posebni vojaški proračun se ceni letos na 270.000.000 funtov, ne vstevši običajnih vojaških izdatkov — nadomeščanje materiala in gradnje — niti ne pelletke z velikimi novimi mornariškimi izdatki. Z druge strani ugotavlja »Oriental Economist«, da je vlada v prejšnjem letu porabila za 60.000.000 £ manj in si sposodila za 80.000.000 £ manj kakor je bilo preračunano. Ugotavlja tudi za marec, da so vsi inflacijski znaki dveh prejšnjih mesecev izginili. Kljub temu pa je bilo prebivalstvo Japonske opozorjeno na nadaljnje omejitve in se bojijo, da bodo te obsegale tudi hraniva, ker hoče vlada povečati izvoz, posebno izvoz konzerviranih rib, da dobi več tuje valute.

Narodna banka v češko-moravskem protektoratu izkazuje za konec maja zvišanje obkoka bankovcev za 150 na 6291 milijonov K, devizna podloga se je zmanjšala za 43 na 812, zlata pa za 5 na 1854 milijonov K. Kovinsko kritje je padlo od 36 na 35,5%.

Vabilo

na sejo Trgovskega društva »Pomoč v Ljubljani,

ki se vrši

v torek dne 13. junija 1939. v Trgovskem domu ob 20. uri.

Dnevni red:

1. Sprejem novih članov.
2. Potrditev smrtnih primerov.
3. Sprememba društvenih pravil z ozirom na nov pravilnik o zavarovalnicah.
4. Določitev obnega zbora.
5. Slučajnosti.

Trgovsko dobrodelno društvo »Pomoč v Ljubljani.

Predsednik:

K. A. Kregar s. r.

Trgovina z mešanim blagom

stare — renomirane, dobro vpepljene, velike trgovske hiše, na najprometnejši točki industrijskega kraja, s sedežem sreskega poglavarstva, se da v najem samo strokovno sposobnemu, gmotno krepkemu ter solidnemu trgovcu, ki bi moral prevzeti tudi večjo zalogo blaga.

Samo resni interesi naj pošljejo svojo ponudbo, z navedbo premoženjskih razmer, dosedanjega udeleževanja, starosti in ako poročen, na naslov Združenja trgovcev v Ljubljani pod šifro »Trgovina 600.000—«.

Društvo absolventov državnih trgovskih šol

Uspel občni zbor ljubljanskega društva

Agilnost trgovstva Slovenije se nedvomno zrcali tudi v gibanju njegovega naraščanja in v njega organiziranosti. V tem področju je pač najštevilnejši del izobraženega naraščanja lista mladina, ki je doslej prišla iz trgovskih državnih šol. Organizirana je v dveh samostojnih društvih s sedežema v Ljubljani in v Celju. Ljubljansko društvo je imelo večeraj dopolne v salonu pri Sestici svoj osmi občni zbor. Udeležba delegatov iz Celja dokazuje, da so ostale zveze med društvoma redne in tesne, kakor zahtevajo skupni interesi članstva. Da je občni zbor tako lepo uspel, se je pa treba zahvaliti posebno marljivosti članic in članov uprave.

Občni zbor se je začel z nagovorom in poročilom predsednika g. Bebra, ki je poleg navzočih članov zlasti pozdravil delegacijo iz Celja ter predsednika Delavske zbornice g. Kozamernika in zastopnike listov. Opisal je delo društva za zastopanje pravice članstva, ki so še deloma okrnjene, delo za združitev vseh absolventov v enotno organizacijo in premostitev raznih začetnih težkoč. Lansko leto je društvo poslovalo normalno; kljub vztrajnim naporom pa ni vselej uspelo, posebno ne v vprašanju nastopa pri raznih strokovnih institucijah. Poudarja zato pomen sestankov s predavanji in debatami, pomen jezikovnih tečajev in drugih prireditev. Premajhen je bil odziv članov pri plesni prireditvi, ki je sicer dobro uspela. Zahvaljuje se vsem sodelujočim. Zelo važna so bila to leto vprašanja o soudeležbi pri volitvah nameštenskih ustanov, kjer se odbor ni vezal na nobeno pot, marveč je odločitev prepustil poklicanim organizacijam. Pač pa je z apeli delal za skupnost med nameščenci. Odzvala se je samo organizacija Botič, ostali pa so še dalje glavni vzroki dosedanje razcepljenosti inteligence. Treba je doseči večji vpliv absolventov trg. šol, kakršni bi moral biti že po njihovem številu 8000, kolikor jih je v državi, kar pa se bo moglo doseči le takrat, če se dvigneta zavest in smisel za organizacijo. (Živahno odobravanje.)

Delovanje društva

O nadrobnejem delu je nato podala izčrpno poročilo tajnica gđ. Zidanikova. Članov ima društvo 229, in sicer novih 34. Črtanib je bilo lani 20. Uprava je vzdrževala stik s člani po okrožnicah in z vztrajnim delom sekcij, ki pa trpi, ker nimajo društvene sobe. Odbor je poslal različne vloge, s katerimi skuša pridobiti članstvu nekatere važne pravice, tako glede služb ko tudi za dijaški rok v vojski. Poročilo blagajnika g. Marna izkazuje nad 50 tisoč din prometa (dohodki din 25.849-25, izdatki din 24.969). Prebitok od plesa gre za postavitev doma. Društvo je prejelo tisoč din od pokrovitelja plesa g. trg. ministra. Za delo sekcij so bila poučna vzorna poročila vodij: za socialno sekcijo poročilo gđ. Dovžanove, ki je opozarjala na napačne glade zaposlovanja, na neuspehe debat in na organizacijska vprašanja nameščencev. Nujno je potrebna predvsem večja izobrazba v strokovnih vprašanjih, kar bo še nadalje skrb socialne sekcije. Obširno je poročal tudi gospod Vrhunc za kulturno sekcijo, ki je imela šest predavanj s srednjim obiskom. Tečaj nemščine se je moral opustiti zaradi premalega števila prijavljenih, uspel pa je italijanski tečaj, pri katerem gre posebna zahvala g. prof. Benčini. Propagandna sekcija (gospod Zorman) je prirejela izlete in or-

ganizirala kolesarski krožek ter skuša dvigati zavest ter ugled društva, pa tudi pridobiti mu novih članov. Vsa poročila so bila sprejeta z glasnim priznanjem.

Poročilo Celjanov

Z velikim veseljem so zborovalci sprejeli poročilo celjskega predsednika g. Vučerja in tajnika Suszynskega o uspešnem delovanju novega bratskega društva. Zaradi ustanavljanja novih šol bo dotok še naraščal in tako tudi naloge društva. Narašča tudi povpraševanje po teh absolventih za razne službe, pri čemer skrbi društvo, da si ohrani naklonjenost delodajalcev. Nadrobneje je nato poročal tajnik tudi o delavnosti Celjanov, zlasti o glasilu (Izvestja), ki izhaja mesečno v 250 izvodih. Propaganda v tisku se opira zlasti na poročila v »Trgovskem listu« in lokalni »Novi dobič«. Članov je 214 in 31 podpor-nih ter 1 častni predsednik. Promet je dosegel lani 106.863 din pri premoženju 23 tisoč din. Društvo ima lastno sobo in zato tudi sekcije redno delujejo. Tečajev je imelo društvo 9 v Celju in trgovski šoli, za kar gre zahvala gospodu ravnatelju Marinčku, 3 tečaje pa v Zalcu. Obiskovalcev te »večerne« šole je bilo 182. Predavanje je bilo samo eno, uspela pa je plesna šola zabavnega odseka. Socialni odsek ima dosti dela s prošnjami in zlasti z novimi člani. Knjižnica se je povečala za nekaj novih primerkov v vrednosti tisoč dinarjev. V prihodnjem letu pojde društvo še bolj na delo ne samo za ponos organizacije, marveč tudi za koristi posameznika.

Novi odbor

Ko se je poleglo navdušeno ploskanje, je predsednik izrekel zahvalo društva Celjanom in se pridružil njih pozivu za skupnost v bodočem delovanju. Razrešnica odboru je bila sprejeta soglasno in s pohvalo blagajniku. Po kratkem odmoru sta se za novi odbor predložili dve listi, kateri sta pa bili zelo podobni in so bili izvoljeni soglasno sledeči kandidati in kandidatke: Josip Beber, Lo-

vro Jurkas, Vera Gogala, Marica Kranje, Cvetko Marn, Julija Brečko, Edo Trele, Milan Vrhunc, Ivan Zorman, Valter Schwarz, Karl Verovšek, Albert Cerer, Zora Kravos, Boris Klemene, Janez Primožič, Frid. Felle, Mira Kikelj, Joža Kosec, Olga Zidanik, Mira Dovžan, Slavka Gorenc, Ana Jamšek, Fr. Anžič in Ciril Badiura. Predsednik g. Beber se je toplo zahvalil za novo izkazano zaupanje, priporočil se je pa tudi za stvarno opozicijo, ki vedno koristi tudi v odboru.

O bodočem delovanju in sodelovanju s Celjem se je nadaljevala razprava še med slučajnostmi in je odbor dobil široko pooblastilo za potrebe stikov, posebno še za vprašanja socialnih odsekov. Na predlog g. Marna, ki ga je podprl tudi celjski predsednik g. Vučer, se je sprejelo zvišanje članarine od 1. I. 1940. na mesečno tri din oz. 36 letno. Vprašanje pravil je rešeno po sklepu izrednega obnega zbora in imata poslej obe društvi enaka pravila. Prečitana je bila nato resolucija obeh društev, ki se tiče ureditve strokovne naobrazbe in § 19. obrtnega zakona, da se ukinejo prehodni tečajji za obrtnike, dalje, da se vključijo nauk o reklami, pa tudi zakonodaja in zavarovanje kot predmeti v šolski program, da se prizna absolventom enakopravnost pri razpisovanju državnih služb in pa stopnja v vojski. Resolucija bo objavljena in poslana na vsa odločujoča mesta. — Rešeno je bilo tudi vprašanje društvenega znaka po skupnih željah iz obeh društev. Tajnica Zidanikova je ugotovila, da se članstvo malo poslužuje ugodnosti popusta pri gledališču, podobno se je pa v Celju malo članov poslužilo legitimacije, ki daje pravico do popusta v trgovinah.

Občni zbor se je zaključil kljub spretnemu vodstvu predsednika g. Bebra šele ob 12'30, ko se je že približala ura skupnega izleta v Podutik. Bil pa je ta občni zbor do konca prisrčno zborovanje, kakršnih želimo marljivima društvoma še mnogo, prav tako pa tudi še mnogo uspehov v obsežnem strokovnem delovanju in javnem udeleževanju.

Trgovina Anglije z balkanškimi državami

Ne more biti dvoma, da bodo posledice pogajanj, ki so se pred kratkim vršila ali se še vršijo med nekaterimi balkanskimi državami in Anglijo, tesnejši trgovinski stiki, piše »Near East and India«. Pogodba z Romunijo je bila pozdravljena v obeh državah in sedaj je prišla v London romunska delegacija, da nadaljuje pogajanja, ki se bodo tikala predvsem podrobnosti novih plačilnih pogojev. Verjetno je, da se bo Anglija obvezala kupiti v tekočem letu 200.000 ton romunske pšenice po svetovnih tržnih cenah. Pogajanja z Grčijo se razvijajo podobno. Tudi grška vlada bo poslala v London svoje zastopnike, da nadaljujejo pogajanja in sklenejo detajliran sporazum. Sir Frederick Leith-Ross se je sestal v Atenah s finančnim ministrom in direktorji Grške banke in z njimi razpravljaj o raznih denarnih in gospodarskih vprašanjih, med drugim tudi o dovolitvi izvoznih kreditnih garancij za izvoz iz Anglije v Grčijo.

Kot rezultat izmenjave misli med trgovinsko delegacijo za Jugoslavijo in člani londonske trgovinske zbornice, ki se je vršila

v Londonu, bo sedaj londonska trgovinska zbornica priredila anketo med uvozniki in izvozniki, da ugotovi, kakšne težave imajo v svojem poslovanju. Zbrane informacije bodo poslane Jugoslovansko-britanskim trgovinskim zbornicam, da bi skupno poskušale te težave odstraniti. V splošnem se priznava, da se morejo trgovinski stiki med obema državama povečati le, ako se poveča izvoz jugoslovanskega blaga v Anglijo. Na drugi strani je važna, da se gotovina, pridobljena s prodajo jugoslovanskega blaga v Angliji, porabi za plačilo angleškega blaga, kupljenega v Jugoslaviji. Pogajanja so v tem oziru razjasnila mnogo težkoč in ovir.

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Pogajanja z Nemčijo končana

Zvišanje tečaja klirinške marke

Gospodarska pogajanja nemško-jugoslovanskega stalnega gospodarskega odbora v Kölnu so bila končana. Nemška poročila navajajo že podrobnosti o rezultatu teh pogajanj, jugoslovanskih poročil pa seveda še ni.

Iz nemških poročil je razvidno, da se bo tečaj klirinške marke zvišal na 14'30—14'70 din, tečaj češke krone se je določil na 1'50 din, določen je tudi način blagovnega prometa med Jugoslavijo in Češko-Moravsko. Končno pa je Jugoslavija pristala na ureditev predvojnili dolgov v Nemčiji, ki so bili svoje dni že črtani. Te dolgove bomo sedaj plačali s svojim izvozom!

Zunanja trgovina

Ker so zaloge sladkorja naših domačih tovarn izčrpane, bo dovoljen uvoz tujega sladkorja po znižani carini za dva meseca. Sladkor bo uvozila državna tovarnica sladkorja.

Znižana uvozna carina na surovine za proizvodnjo pločevine bo veljala, kakor poroča »Jugoslov. Kurir«, samo šest mesecev.

Praska vlada je dovolila uvoz 50 vagonov jaje iz Jugoslavije in Romunije za češko-moravski protektorat.

Romunska vlada pripravlja razne ukrepe, da bi povečala izvoz sadja iz Romunije. Letni sadni pridelek Romunije se ceni na 120.000 vagonov. Vlada hoče sadje tipizirati, večja pažnja pa se bo posvetila tudi predelovanju sadja v pekmez in druge predelave.

Romunska proizvodnja volne je znašala l. 1935. 1,7 milijona kg, l. 1936. 1,8, l. 1937. 2,1, lani pa že 3 milijone kg.

V Romuniji sta se ustanovili dve nemški delniški družbi s po 1 in 2 milijona lejev ter ena angleška družba s kapitalom 5000 funtov. Vse tri družbe se bodo bavile z lesno trgovino.

V Budapešti se je s soglasjem vlade ustanovila družba za pospeševanje madžarskega izvoza v Francijo. Kapital bodo dale družbi večinoma francoske banke.

Med Francijo in Turčijo so se začela nova trgovinska pogajanja. Francija je pripravljena dovoliti Turčiji celo vrsto carinskih olajšav, da bi se povečal izvoz francoskega blaga v Turčijo.

Francija je uvozila v maju blaga za 4,1, izvozila pa za 3,0 milijarde frankov. V prvih petih mesecih je znašal francoski uvoz 20,6, izvoz pa 14,8 milijarde frankov. Trgovinska bilanca je bila torej pasivna za 5,8 milijarde frankov.

Poljske tekstilne tovarne so dobile velika naročila iz Sovjetske Rusije v vrednosti 3 milijonov zlotov.

Poljsko kmetijsko ministrstvo je pozvalo kmetovalce, da del zemljišča, na katerem so dosedaj sadili tobak, uporabijo za gojitve ricinusove rastline. Poljska vlada se je zavezala, da bo odkupila ves pridelek ricinusovih rastlin po ceni 40 zlotov za 100 kg.

Italija je izvozila v prvih štirih mesecih letošnjega leta naravne svile za 95,8 milijona lir, v istem času lani pa za 104,4 milijona lir.

Zaradi pomanjkanja bombaža je v Nemčiji od 1. julija dalje prepovedano uporabljati bombaž za izdelavo ženskih tkanin, za zavese in za pohištvene namene.

Zaradi pomanjkanja deviz se je zelo znižal nemški uvoz tobaka. Tobačnim tovarnam je bilo naročeno, da izdelujejo manjše cigare in da tudi dolžino cigaret zmanjšajo za 10%.

Palestina je izvozila letos do srede maja 15 milijonov zabojev južnega sadja, za 3,7 milijona zabojev več ko lansko leto. Zlasti se je povečal izvoz pomaranč, in sicer od 9,6 na 12,8 milijona zabojev.

Svetovna proizvodnja vina je po podatkih mednarodnega urada za vino v Milanu znašala lani 205 milijonov hl, od česar odpada na: Francijo 58, Italijo 45, Alžir 22, Španijo 16, Portugalsko 10, Romunijo 9,5, Argentino 9, Rusijo 5, Chile 4, Grčijo 3,6, Nemčijo z Avstrijo 3,5, Madžarsko 3 milijone hl.

Argentina ima letos rekordno dobro žetev pšenice. Pridelek se ceni na 9'15 milijona ton, dočim je dala lanska žetev le 5'99 milij. ton.

Opozarjamo na današnji oglas tovarne nogavic, rokavic, vezalk in trakov Braća Graner, Čakovce. King trikotaža, katero zastopa A. Gril, Ljubljana, Rožna dolina.

Anglija se zanima za surove kože iz Jugoslavije

Iz Beograda se poroča, da se neka močna angleška trgovska firma, ki dobavlja kože angleški usnjarski industriji, zelo zanima za našo surovo kožo. Po mnenju te firme je naša surova koža zelo dobra za izdelavo obutve. V zvezi s tem so te dni poslale nekatere naše firme na zahtevo dotične angleške firme pošiljko telečjih in govejih kož, da se te od posameznih angleških tvrdk preizkusijo. Če bi dala preizkušnja dober rezultat, potem se bo ta angleška firma pojavila na našem trgu kot nakupovalka. Kupila pa bi velike količine kož. To bi bil prvi primer, da se naša surova koža plasira na angleškem trgu.

Konkurzi - poravnave

Uvedeno je poravnalo postopanje o premoženju Tekstilne družbe z o. z. v Košakih pri Mariboru. Poravnalni sodnik Habermuth Avgust, poravnalni upravnik odvetnik dr. Tomšič. Narok za sklepanje poravnave dne 17. julija ob 9., rok za oglasitev do 10. julija.

Uvedeno je konkurz o premoženju Alojzije Beneš, tovarne prevoznice v Mariboru, ker se je poravnalo postopanje ustavilo. Konkurzni sodnik Habermuth, upravnik mase odvetnik dr. Veble. Prvi zbor upnikov dne 16. junija, oglasitveni rok do 20. julija, ugotovitveni narok dne 2. avgusta ob 9.

Nadalje je bil razglašen konkurz o premoženju neprotokolirane trgovke Marije Groznik v Višnji gori. Konkurzni komisar dr. Močnik, upravnik mase odvetnik dr. Tomišek. Prvi zbor upnikov dne 17. junija ob 10., oglasitveni rok do 3. julija, ugotovitveni narok 15. julija ob 10.

Opozorilo kolesarjem

oslovanski Turing-klub, podružnica Maribor, priredi za Prekmurski teden velik kolesarski izlet v Mursko Soboto. Tega izleta se lahko udeležijo vsak kolesar, ker je spored izleta izdelan tako, da ne bo prav nič izmučil udeležence. Cela proga meri okoli 70 km, ceste so prav dobre in ne strme. Tudi so povsod na progah predvidena počivališča, in to v najzanimivejših krajih. Odmori bodo pri Sv. Lenartu, pri Sv. Benediktu, v Gornji Radgoni, v Slatini Radenci, od koder je le še 18 km vožnje do Murske Sobotice. Vožnja je predvidena v 2 skupinah: prva se odpelje iz Maribora v soboto dne 17. junija ob 15. uri s prihodom v Mursko Soboto ob 20. uri. Za prenočišča je poskrbljeno. Druga skupina pa se odpelje iz Maribora v nedeljo dne 18. junija ob 4. uri s prihodom v Mursko Soboto ob 9. uri. Ob 11. uri bo v Murski Soboti svečan sprevid vseh

udeležencev vožnje. V kolikor bi se za prvo skupino prijavilo premalo vozačev, bi se izvedel izlet le v nedeljo. V slabem vremenu se preloži prireditev na 25. junij.

Na to velezanimivo vožnjo so vabljeni vsi kolesarji, predvsem dijaki in delavci. Geslo vožnje je: spoznavajmo našo ožjo domovino! Vse informacije pri tv. F. Lepoša,

Aleksandrova cesta 49 in pri tajništvu Jugosl. Turing-kluba, Maribor, Trg svobode-grad. Prijave je oddati najkasneje do četrtega dne 15. t. m.

Tudi letošnji velesejem - celoten uspeh

Velik obisk, dobre kupčije

Za naše narodno gospodarstvo pomeni Ljubljanski velesejem silno močno oporo. To se je izkazalo ob njegovi ustanovitvi, ko je edino Ljubljanski velesejem seznanil vso Jugoslavijo z izdelki Slovenije. To se je izkazalo tudi v času težke gospodarske krize, ko je Ljubljanski velesejem bistveno olajšal slovenskemu gospodarstvu, da je prišlo iz najtežjih časov in da je pridobitvijo novih odjemalcev ter proizvodnjo novih predmetov našlo za prebivalstvo nove vire dohodkov. To pa se je izkazalo tudi s sedanjim velesejem, ki se prileja v času obnovega stremiljenja za gospodarsko osamosvojitve in za proizvodnjo novih predmetov. Tako je sedanjim velesejem pokazal celo

vrsto novih iznajdb,

o katerih smo obširno poročali že v prejšnji številki. Naj k že naštelim navedemo še nekaj novih.

Tako kaže letošnji velesejem, da smo dobili novo domačo industrijo, industrijo igrač.

Kipar Repič si je ogledal v Nemčiji kako izdelujejo igrače ter je po povratku iz Nemčije organiziral izdelovanje igrač po Dolenjskem, a jih sedaj izdelujejo tudi že na Gorenjskem. Kot prvi so začeli izdelovati igrače mladeniči, stari 14 do 18 let. Ko so prve igrače izdelali, so jih poslali na Ljubljanski velesejem in tu so dobili prva naročila.

Polagoma so si s pomočjo banke uprave in države nabavili potrebne stroje in sedaj lahko zadostje vsem naročilom. Ljudje te igrače radi kupujejo, ker so solidno izdelane in higienične. Barvane so z nestrupenimi barvami in se dajo prati zaradi trpežnega laka. Tudi les je izbran in prvovrsten. Tudi ostali material je skrbno izbran, tako usnje, žebliji in drugo. Linija naših igrač je lepa. Tiste igrače, ki smo jih prejeli v toliki meri uvažali iz inozemstva, so po pretežni večini izdelane iz našega lesa. — Iz vseh krajev od Kranjske gore do Južne Srbije je prišlo dovolj naročil, pa tudi ponudbe iz Holandske in Belgije. Na izvoz pa zaenkrat še ni misliti, ker ni kapitala. Igračke so zelo poceni in vse so opremljene z zaščitno znamko.

Mnogo novih strojev je razstavljenih za kmetijsko, usnjarsko in tesarsko stroko. Tovarne nudijo zelo ugodne plačilne pogoje in je

bilo zato sklenjenih tudi mnogo kupčij.

Omeniti tudi moramo, da izdeluje vrvarna v Grosupljem vreče že iz domačega lanu in ne več iz jute. V času deviznega pomanjkanja je to posebno važno.

Obisk na velesejmu

je bil vse dni dober, na praznik in v nedeljo pa naravnost odlični. Vsi paviljoni so bili prenapolnjeni obiskovalcev, prav tako pa je bil popolnoma poln veselilni prostor. Zlasti velesejski variete privablja ljudi in kadar je predstava, se pride le s težavo skozi drevored. Kdor je bil v nedeljo ali na Telovo popoldne na velesejmu, ta se je mogel prepričati, da je postal Ljubljanski velesejem že pravi ljudski velesejem. Ljubljana velesejma kratkoma ne more pogrešati več in zato je vsa Ljubljana sprejela z največjim veseljem vest, da bo prihodnji spomladanski velesejem že v novih paviljoni.

Zelo mnogo obiskovalcev je bilo

letos tudi iz tujine.

Samo na tržaškem jugoslovanskem konzulatu so izdali v enem dnevu 1400 vizumov za obiskovalce Ljubljanskega velesejma in še niso dobili vsi vizuma. Iz Koroške poročajo, da še nobeno leto ni bilo izdanih za obiskovalce velesejma v Ljubljani toliko vizumov ko letos. In kdor je prišel v Ljubljano

na velesejem, ta se je mogel osebno prepričati iz velikega števila avtomobilov, da je letos obiskalo velesejem izredno mnogo tujcev. Tako je parkiralo na Telovo ob Gosposvetki cesti 56 avtomobilov, pred Hiriho in v drevoredu čez 100, poleg tega pa še cela vrsta na sejmišču. Teh 200 avtomobilov je tudi lep dokaz, kako zelo se je pri nas v zadnjem času že razvil avtomobilizem.

A tudi iz Jugoslavije same je bil obisk zelo dober. Posebej pa je še treba omeniti zelo številne obiske šol.

Kar pa je glavno, je to, da so razstavljalci zelo zadovoljni tudi s kupčijskim uspehom.

V vseh strokah so bile sklenjene številne kupčije in že pred zaključkom velesejma so razstavljalci po vrsti izjavljali, da bodo prihodnje leto zopet razstavili.

Končno naj navedemo še število razstavljalcev. Vseh je bilo 611, od teh 492 domačih in 119 tujih. Od tujih je bilo 16 iz Amerike, 1 iz Belgije, 13 iz Bolgarske, 4 iz Francije, 12 iz Italije, 2 iz Madžarske, 62 iz Nemčije, 4 iz Češko-Moravske, 4 iz Nizozemske in 1 iz Švedske.

Danes ob 5. bo veliko nagradno žrebanje, zvečer zadnja varietejška predstava in spomladanski velesejem 1939. je storil svoje delo v korist našega gospodarstva in razvoja turisticke.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kralj Peter II. je napravil maturo. Zaradi odličnih šolskih uspehov in izvrstnih pismenih nalog je bil usnega izpita oproščen. Na Dedinju je bila ob tej priliki intimna rodbinska svečanost.

Nj. Vis. knez-naměstnik in kneginja Olga sta prebila zadnja dva dneva svojega bivanja v Nemčiji kot gosta maršala Göringa na njegovem posestvu v Karinhallu. Nato sta se vrnila v Jugoslavijo. Na meji jima je bataljon nemške vojske izkazal vojaške časti.

Nj. Vis. knez-naměstnik Pavle se je s soprogo vrnil v Beograd, tjer so ga pričakovali na kolidvoru Nj. Vel. kralj Peter II., oba kr. namestnika in vsa vlada.

Nj. Vis. kneginja Olga je praznovala v nedeljo svoj rojstni dan. Iz vse Jugoslavije je prejela celo vrsto čestitk, zlasti pa od vseh človekoljubnih ustanov, za napredek katerih deluje s posebno vnemo.

Hrvatski narod je v nedeljo posebno svečano proslavil rojstni dan obeh bratov Radičev. Letošnja proslava je še posebno pomembna, saj smo na tem, da se v kratkem uresničuje ideja obeh bratov Radičev glede notranje ureditve naše države. Zato pa se rojstnega dne bratov Radičev niso letos spominjali le Hrvati, temveč tudi vsi Jugoslovani, ki so za sporazum.

Predsednik vlade Dragiša Cvetković se je odpeljal v četrtek na Sušak in Hrv. Primorje. Na Sušaku je sprejel novinarje ter jim med drugim izjavil: »Razmere se ure-

jujejo. Ni več prejšnje zaostrenosti. Narod zahteva sporazum in mišlim, da je glavna naloga vlade, da stori vse, kar je v njeni moči, da pride do popolne ureditve razmer. V tej smeri delam iskreno, zavedno in vestno.«

322 slovenskih občin je imenovalo dr. Antona Korošca v priznanje njegovih zaslug za slovenski narod in Jugoslavijo za svojega častnega občana. V nedeljo je predsednik županske zveze g. Nande Novak slovesno izročil dr. Korošču vseh 322 diplom, združenih v krasen album. Dr. Korošec se je za pomembno počastitev zahvalil v govorom, v katerem je zlasti poudaril potrebo, da se bodo mogle naše samouprave svobodneje gibati.

Med poštno upravo in Prosvetno zvezo je bila sklenjena pogodba, s katero se je Prosvetna zveza zavezala, da v 20 mesecih postavi v Ljubljani 20kilovatno radijsko oddajno postajo, v Mariboru pa 5kilovatno relejno postajo, sedanjo v Domžalah pa prevzame država.

V gen. direkciji železnic je bil izdelan načrt o nabavi lokomotiv za prihodnja leta. Po tem načrtu se letos naroči železniški minister 125 lokomotiv iz kredita 500 milijonov din, ki ga sme železniški minister najeti na podlagi letošnjega finančnega zakona.

Ministrstvo za gozdove in rudnike je na podlagi pooblastila ministrskega sveta sklenilo, da se ustanovi delniška družba Jugoslovenska celuloza, ki bo ustanovila dve novi tovarni za celulozo in prevzela sedanjo celulozno tovarno v Drvarju. Da je čisto nepotrebno, da ustanavlja država takšne tovarne, smo ne samo mi, temveč tudi drugi listi

že poudarili. Pa vsa opozorila niso pomagala ...

Znano beograjsko podjetje »Konstruktor«, ki se bavi z gradbenimi in rudarskimi posli, je prevzela neka nemška družba.

Razpisana je prva ofertna licitacija za postavitev avtomatične telefonske centrale v Skoplju. Nadalje je izdan nalog, da se razpiše ofertna licitacija za postavitev avtomatične telefonske centrale v Osijeku. Telefonska centrala v Beogradu pa bo povečana še za 3000 številok.

Jugoslovanski odbor za tobak se namerava ustanoviti v Beogradu z namenom, da na znanstveni podlagi proučuje razvoj tobačne kulture. Odbor bo popolnoma samostojen in čisto neodvisen od uprave drž. monopolov. Med ustanoviteljmi odbora je tudi načelnik uprave drž. monopolov P. Premužić.

Načrt za pridobivanje tekočega goriva iz škričevca je predložil upravi drž. monopolov višji svetnik trg. ministrstva M. Popović.

Poljski listi poročajo, da pride na sportne prireditve v Gdansku tudi 80 čet SA oddelkov, t. j. skupno 40.000 mož.

Dobave - licitacije

Nabava 413 m³ drv. Poštna direkcija v Ljubljani razpisuje dobavo 413 m³ drv. Pogoji so interesentom na vpogled v ekonomskem odseku. Z deset dinarji kolkovane ponudbe se sprejemajo do 19. junija t. l.

Dne 14. in 15. junija bo pri Štabu za utrjevanje v Ljubljani licitacija z. dobavo preciznih obličev z brusilom.

Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 16. junija ponudbe za dobavo filca in celofana; do 17. junija pocinkanih železnih sodov.

Direkcija drž. rudnika v Vrniku sprejema do 15. junija ponudbe za dobavo ozalid papirja in amoniakala; 15. junija porcelanskih izolatorjev; 20. junija raznih elektrod.

LICITACIJE:

Dne 12. junija bo pri ekonom. odd. gen. direkcije drž. železnic v Beogradu licitacija za dobavo repičnega olja; 17. junija armiranega telefonskega kabla.

Dne 14. junija bo pri upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo gumiarabika v zrnu; 16. junija raznih barv za napise na cigaretah; 20. junija raznih žebeljev za potrebe tobačnih tovarn; 21. junija raznega papirja za znamkovalnico.

Dne 15. junija bo pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu licitacija za oddajo gradbenih in obrtniških del za novo zgradbo klavnice, gnojlišča in popravo župne cerkve zdravilišča Klenovnik.

Razpisana senzalska mesta

V 44. kosu »Službenega lista« z dne 3. junija 1939. razpisuje Ljubljanska borza štiri senzalska mesta, in sicer eno za žito ter deželne pridelke, dve za les, a eno za vrednote. Prošnje je vložiti do dne 21. junija t. l. pri tajništvu Ljubljanske borze, Gregoričeva ulica 27.

Borzno razsodišče Ljubljani

Tajništvo Ljubljanske borze za blago in vrednote sporoča:

Od 1. julija do 15. avgusta t. l. pri borznem razsodišču ne bo ustnih razprav, pač pa se bodo sprejemale tožbe.

Štev. 7735/39.

Nabava

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 21. junija 1939. neposredno pismeno pogodbo za dobavo raznih vijakov, T kosov in sponk za žične vrvi. Ostali dobavni pogoji pri rudniku.

Državni rudnik Velenje.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

tistega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

Braća Graner, Čakovec

TOVARNA NOGAVIC, ROKAVIC, VEZALK IN TRAKOV

TVORNICA MOŠKEGA „GARANTOS“ IN DAMSKEGA SVILENEGA PERILA • OTROŠKO MAKO PERILO

Zastopnik za Dravsko banovino: A. GRIL, Ljubljana - Rožna dolina

„King“ trikotaža